

## REVISIONSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 5/2010 rd

### Verksamhetsberättelse från Finlands delegation i Nordiska rådet 2009

*Till utrikesutskottet*

#### INLEDNING

##### **Remiss**

Riksdagen remitterade den 27 maj 2010 verksamhetsberättelsen från Finlands delegation i Nordiska rådet 2009 (B 6/2010 rd) till utrikesutskottet för beredning och beredde samtidigt de övriga fackutskotten möjlighet att lämna utlåtande om ärendet till utrikesutskottet.

- nordisk samarbetsminister Jan Vapaavuori, utrikesministeriet
- minister Ole Norrback, ordförande för gränshindersforumet
- generalsekreterare för mittengruppen i Nordiska rådet Terhi Tikkala, riksdagen, Centerns riksdagsgrupp.

##### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- överinspektör Seppo Niemi, revisionsutskottet, riksdagen
- riksdagsledamot, ordförande för Finlands delegation i Nordiska rådet Paavo Arhinmäki, riksdagen

##### **Samband med andra handlingar**

Revisionsutskottet beslutade vid sitt möte den 8 juni 2010 att behandla ärende TRO 3/2010 rd, Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta (Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets verksamhet), tillsammans med ärende B 6/2010 rd, verksamhetsberättelsen från Finlands delegation i Nordiska rådet 2009.

#### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

##### **Motivering**

De nordiska länderna har en lång tradition av ett omfattande officiellt regionalt samarbete, och det politiska samarbetet bygger på gemensamma värderingar, en gemensam historia och en likartad kulturell bakgrund. En bakomliggande faktor till samarbetet är den gemensamma modell som alla nordiska länder har för välfärdsamhället. Enligt revisionsutskottets uppfattning finns det ingen orsak att ifrågasätta samar-

betet, men däremot vill utskottet fästa utrikesutskottets uppmärksamhet vid ett par saker som kan förbättras för att verksamheten ska få bättre genomslag och ge Finland bättre utdelning för sin insats.

##### **Finansiering och arbetssätt**

De deltagande parterna i det nordiska samarbetet är Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöar-

na, Grönland och Åland. Samarbetet bedrivs inom Nordiska rådet (NR) och Nordiska ministerrådet (NMR) samt genom möten mellan statsministrarna, utrikesministrarna och andra ministrar, inom särskilda samarbetsorganisationer och i form av myndighetssamarbete.

Finlands delegation i Nordiska rådet består av de arton medlemmar i Nordiska rådet som riksdagen väljer, representanter som utses av reger-

ingen och Ålands delegation. Det officiella samarbetet finansieras huvudsakligen med skattemedel. De nationella bidragen till budgeten bestäms enligt en särskild fördelningsnyckel. En viss variation har förekommit. Finlands andel av 2009 års budget var 17,5 %. Den totala budgeten för Nordiska rådet är ca 4 miljoner euro och för ministerrådet ca 120 miljoner euro.

*Nordiska ministerrådets budget och Finlands bidrag, miljoner euro*

|                       | 2006    | 2007    | 2008    | 2009    | 2010    |
|-----------------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Ministerrådets budget | 113 636 | 117 026 | 114 226 | 122 378 | 120 866 |
| Finlands bidrag       | 21 622  | 21 594  | 22 701  | 27 219  | 23 363  |

Mer än en tredjedel av Nordiska ministerrådets budget går till finansiering av nordiska institutioner. En del institutioner finansieras helt på detta sätt, medan andra får bidrag direkt från de nordiska regeringarna eller viss finansiering från källor utanför den offentliga sektorn.

Samarbetet inom frivilligorganisationen Pohjola-Norden finansieras å sin sida med medlems-

avgifter, anslag från de nordiska regeringarna och stöd från Nordiska ministerrådet, bilaterala fonder och andra finansiärer.

Varje land svarar självt för de utgifter dess nationella delegation i Nordiska rådet har. Enligt uppgift från riksdagens räkenskapsbyrå var riksdagens utgifter för verksamheten i Nordiska rådet 2005—2009 följande:

*Riksdagens utgifter för verksamheten i Nordiska rådet, euro*

|        | 2005      | 2006      | 2007      | 2008      | 2009      |
|--------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Totalt | 1 263 164 | 1 227 501 | 1 280 561 | 1 276 560 | 1 246 295 |

Enligt tabellen har utgifterna inte ökat, och sett till realvärdet har de till och med minskat. Rådets verksamhet har kritiserats för att dess beslut bara är rekommendationer och det inte har någon behörighet på det nationella planet. Dessutom har verksamheten kritiserats för sitt innehåll och ansetts vara långsam och byråkratisk. Det har också ansetts vara svårt att bedriva ett långsiktigt arbete eftersom ledamöterna i Nordiska rådet byts ut med korta mellanrum till följd av val. Vidare behöver EU-samarbetet utvecklas.

De senaste åren har arbetssätten ändå effektiviserats, bland annat pågår plenarförsamlingen numera 2—3 dagar i stället för en vecka som ti-

digare. Genom en reform 2005 minskades antalet ministerråd från arton till elva. Under de senaste åren har man också slagit samman olika nordiska institutioner för att effektivisera verksamheten. Som exempel kan man nämna Nordens Välfärdscenter i Stockholm, som bildades genom en sammanslagning av fyra nordiska institutioner på välfärdsområdet.

I syfte att effektivisera och rationalisera verksamheten har antalet möten minskats och flera möten börjat hållas samtidigt på samma plats, vilket leder till inbesparingar i lokalkostnader. Man har också lyckats spara in på rese- och logikostnader.

### Gränshinderssamarbetet och verksamhetens genomslag

Samarbetet i gränshindersfrågor har redan länge intagit en central position i det nordiska samarbetet. Det har lett till konkreta resultat och ekonomisk nytta samt varit en föregångare för utvecklingen av en inre marknad. Resultatet av samarbetet har också förbättrat förutsättningarna för handel inom Norden, särskilt de små och medelstora företagens verksamhet.

Gränshinder i Norden finns i fråga om beskattning, pensionspraxis, sjukförsäkringar och social- och arbetslöshetsförmåner. Det finns också många verksamhetsbegränsande hinder för företagen. Även om vissa problem har lösts uppkommer det ständigt nya, eftersom samordningen av lagstiftningen i de nordiska länderna är otillräcklig. Den nationella lagberedningen beaktar inte de nordiska grannarnas motsvarande bestämmelser i tillräckligt hög grad. Följden blir att ländernas lagar och andra författningar om samma sak innehåller skillnader som ger upphov till nya gränshinder. Det uppkommer också gränshinder när medlemsländerna beaktar Nordiska rådets rekommendationer på olika sätt i sin lagstiftning. Också EU-direktiv ger upphov till gränshinder.

Samarbetet för att undanröja gränshinder har lett till ekonomisk nytta. Nordiska företag har fått bättre konkurrenskraft och betingelser för sin verksamhet när gränshinder har undanröjts, samtidigt som utvecklingen av en inre marknad i Norden har främjats. På individnivå har positiva ekonomiska effekter uppnåtts bland annat i fråga om beskattning, pensioner och förmåner som gäller socialservice och hälso- och sjukvård. Revisionsutskottet betonar hur viktigt det är med sådana positiva ekonomiska effekter och före-

slår att regeringens propositioner i fortsättningen ska innehålla en tillräckligt omfattande och ingående nordisk jämförelse.

Det nordiska samarbetet har också gett upphov till många immateriella och ekonomiska fördelar som är svåra att mäta. Exempelvis har en stor satsning på kulturellt samarbete ökat de allsidiga nordiska kontakterna, gett ökade insikter i de olika ländernas kultur och förbättrat konstnärernas möjligheter att utöva sin yrke. På forskningsområdet har forskarna å sin sida fått bättre möjligheter att få delta i viktiga nordiska och europeiska forskningsprojekt och de nordiska länderna fått bättre möjligheter att dra nytta av nya forskningsrön.

Finlands delegation har i olika sammanhang tagit upp finska språkets ställning inom samarbetet. Finland är inte ett officiellt samarbetspråk. När ledamöterna sammanträder tolkas inläggen, men ledamöterna får ofta de finskspråkiga möteshandlingarna så pass sent att deras mötesförberedelser försvåras. På tjänstemannanivå går det inte att använda finska på mötena, och de som söker jobb på sekretariaten i Köpenhamn kan intervjuas på danska. Detta gör det svårare för finländare att nå centrala sekretariats- och utskottspositioner. Faktum är att de språkliga svårigheterna innebär att finländarnas möjligheter att påverka försämras och att det är svårare att driva Finlands ståndpunkter. Utskottet anser det vara viktigt att Finlands möjligheter att påverka förbättras i praktiken.

### Utlåtande

Utskottet föreslår

*att utrikesutskottet beaktar det som sägs ovan.*

**ReUU 5/2010 rd — B 6/2010 rd**

Helsingfors den 17 juni 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Ahde /sd  
vordf. Klaus Pentti /cent  
medl. Risto Autio /cent  
Pertti Hemmilä /saml  
Sinikka Hurskainen /sd

Johanna Ojala-Niemelä /sd  
Petri Salo /saml  
Kari Uotila /vänst  
Pekka Vilkuna /cent  
Raimo Vistbacka /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Nora Grönholm  
utskottsråd Matti Salminen.